ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

1931 – *Մայիս* – *Թիւ* 5

էջ

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՓԷՁԻԿԵԱՆ Հ. Ե. — Ս. Եղիշէ վ. պատմագիր Ե. դարու. (Հ. Ակինեան վ.ի քննական ուսումնասիրութեան առթիւ) . . 193

ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ Տոքթ. Վ. — Հայ բժշկական արձանագրաբանութիւն 201

ՔԻՒՐԵԱՆ Յ. — Հին ճանապարհորդք ի Հայս – Bellի ուղեգրութիւնը 1715էն . 205

ՍԱՖՐԱՍՏԵԱՆ Ա. — Հայ ցեղի ծագման խնդիրը. Հայաստանի քարտադարը . 208

ԳՐԱԿԱՆ

ՖԵՐԱՊ. — Վենետիկ (քերթուած). . 213

ԱԶԱՏԵԱՆ Թ. — Նարեկացիի աճիւններուն մօտ (Ուխտագնացութիւն) . . . 214

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ Հ. Վ. — Տխրութիւն (քերթուած). 218

ԱՐՏԱՒԱԶԴ Եպիսկոպոս. — Կարօտի թուղթ հօրս՝ որ հեռուն է (քերթուած) . . 219

ԿԻՒՐԵՂԵԱՆ Փրոֆ. Լեւոն. — Երկհազարամեակ մը (Վիրգիլիոս) 221

ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ՀՐԱՉ ԲՈԶԱՐԵՆՑ. — Մ. Ռ. վարժարանի յաղթական մասնակցութիւնը՝ միջազգային մարզական մրցումներուն, ի Վենետիկ . 225

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ

ԱՋԷՄԵԱՆ Փրոֆ. Յ. — Աշակերտը (նկար ու քերթուած) 228

ՄՈՒԹԱՖԵԱՆ Զ. — Գեղարուեստի կազմաւորումը. Յունական նկարչութիւնը, արուեստին աւանդութիւնը, մտածումը եւ արուեստը, Պղատոն, Արիստոտէլ. . . 230

ԳԻՏԱԿԱՆ

ՖԵՐԱՀԵԱՆ Հ. Ս. — Բուսաբանական դիտողութիւններ (Սալոբուր, Սեւուկ, Գերջակ) 238

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՐՁԱԳԱՆԳ

ԽՄԲ. — Բարեբարներու ոգին ու նպատակաց յիշատակը Մ. Ռ. վարժարանի մէջ 239

ՏՈՊԱՋԵԱՆ Յ. — «Ալիշան եւ իր գործը» (Բանախօսութիւն Պ. Ա. Չօպանեանի) . 240

ԽՄԲ. — Հայ արուեստագէտ Օր. Մարի Պոտուրեանի փայլուն յաղթանակը . . 240

SOMMAIRE

1931 – Mai – numéro 5

p.

PHILOLOGIE

Paitchikian P. Elie. — S. Elisée historien du V siècle (A propos des critiques P. N. Akinian) 193

Torkomian Doct. V. — Epigraphie médicale arménienne 201

Kurdian H. — Voyageurs antiques en Arménie: L'itinéraire de Bell en 1715. 205

Safrastian A. — Recherche de l'origine de la nation Arménienne . . 208

LITTÉRATURE

Férab. — Venise (poésie) . . . 213

Azadian T. — Pèlerinage à la tombe de St. Grégoire de Naregh . . . 214

Hovhannessian P. V. — Tristesse (poésie) 218

Ardavast Evêque. — Lettre de nostalgie (à mon père) (poésie) . . . 219

Gurékhian Prof. Léon. – Virgile (pour le bimillénaire) 221

SPORT

Katcharentz H. — Les concours internationaux de gymnastique à Venise et la participation du Collège Arménien Moorat-Raphaël 225

BEAUX ARTS

Adjémian Prof. H. — Le Disciple (tableau et poésie) 228

Moutafian Z. — Formation de l'Art. La peinture grecque: les traditions, la pensée: Platon et Aristote . . . 230

SCIENCE

Férahian P. E. — Considérations philologiques pour les mots des plantes . 238

ECHOS d'ARMÉNIE

Réd. — La fête des fondateurs du Collège Arménien Moorat-Raphaël . 239

Dobadjian H. — Alishan et son œuvre (discours de M.r A. Tchobanian) . . 240

Réd. — Succès de la pianiste arménienne M.lle Marie Bodourian. . . 240

1843-1931 ՄԱՅԻՍ Թիւ 5

ԲԱԶՄԱՎԷՊ

ՀԱՆԳԻՍԱՐԱՆ

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ – ԳՐԱԿԱՆ – ԳԻՏԱԿԱՆ – ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ

ՀԱՏՈՐ ՁԹ ՌՅԶ-ՌՅԶԱՆ ՎԵՆԵՏԻԿ Ս. ՂԱԶԱՐ

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Ս. ԵՂԻՇԷ Վ. ՊԱՏՄԱԳԻՐ Ե. ԴԱՐՈՒ

(Հ. Ն. ԱԿԻՆԵԱՆ Վ.Ի ՔՆՆԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻՒ[1])

Ինձպէս առիթ ունեցանք ըսելու՝ երբ զովքը հիւսեցինք ողբերգու – քնարերգակ Եղիշէի, Հ. Ակինեան Վ.ի յօդուածը շրջընդալից էր. իր երեւոյթին մէջ սակայն։ Ծանօթ էին ազբիւրները. ծրագիրն ալ հին էր. բաց ի մէկ կէտէ։

Գործնականին մէջ՝ ան հասկցնել կ'ուզէ ամէնուս՝ թէ հայ միտքը զոհն է պատրանքին, մանաւանդ թէ խաբէութեան զոր գործած է Եղիշէն՝ ինքզինքը կեղծելով իբրեւ ականատես եւ ականջալուր պատմական մեծ դրուագի մը՝ Վարդանանց պատերազմին. մինչդեռ իրականին մէջ Եղիշէն ապրած է այդ դէպքէն շուրջ դար ուշ կեռ վերջը։ Նոր դիտուած կէտը Հ. Ակինեանի քով՝ խարդախումն է. այսինքն, Եղիշէ մինչ 572ի «Հայոց Պատերազմ»ը կը նկարագրէ եւ այդ դարուն անձերը, սակայն կը կեղծէ, որպէս թէ 451ի դէպքերն ու հերոսները մեզի ներկայացընէ։

Հետեւանքը...։ – Թէ հայ միտքը ի զուր զիտած ու զմայլած է տիպարներու եւ դրուագներու վրայ՝ որոնց իրականութիւնը բոլորովին տարբեր է պատմուածէն. վերջապէս կեղծիքի մէջ կը ժժգունի, կը մերժուի հեղինակ մը որուն հանդէպ այնքան սէր ու փարում ունեցած էինք իբրեւ կրօնքի եւ հայրենիքի մեծագոյն եւ անզուգական սրբազան երգիչ։

Հ. Ակինեան կը համարի որ՝ պատռելով կեղծիքի քօղը Եղիշէի երեսէն՝ զանի կը խայտառակէ տանելով ետ, ետ մինչեւ Է դարու սահմանը եւ կը վճռէ անոր «չեզուն անմակրաշի է Ե. Դարու, խրատուցիչ ինչպէս արծաթը ոսկւոյ կոյտին մէջ[2]». շատ տրամաբանական հետեւութիւն, քանի որ դարու մը մէջ ուր արծաթ էր ամէնէն ազնիւ մետաղը՝ կարելի չէր անկից ոսկի լեզու շինել։

1. Եղիշէ Վարդապետ եւ իր Պատմութիւն Հայոց դասագրքին քննական ուսումնասիրութիւն. Հանդէս Ամսօրեայ, թ. 1–2, 1931, էջ 21–49. — 2. Անդ՝ էջ 23.

ՀՍՏՈՒԼ ԲՍՅԻ Спец. Отдел Гос. Публичная Б-ка СССР

digitised by A.R.A.R.@